

<<< מצוה להעביר הלאה אם ע"י אימייל ואם ע"י הדפסה, להגדיל תורה ולהאדירה.

מאור אהרן

פרשיות צו, שמיני

פרשת צו

ו' ג'. ולבש הכהן מדו בד ומכנסי בד ילבש על בשרו והרים את הדשן אשר תאכל האש את העלה על המזבח ושמו אצל המזבח. פרש"י וז"ל מדו בד היא הכתונת ומה ת"ל מדו שתהא כמדתו עכ"ל, הא דלא כתיב גבי המכנסי בד מדו, אפשר דהוא משום דכבר כתיב ביה השיעור (שמות תצוה פכ"ח מקרא כ"ד) ועשה להם מכנסי בד לכסות בשר ערוה ממתנים ועד ירכים יהיו.

ו' ה'. והאש על המזבח תוקד בו לא תכבה ובער עליה הכהן עצים בבקר בבקר וערך עליה העלה והקטיר עליה חלבי השלמים. הנה כתיב תוקד 'בו' לשון זכר, והמשיך לומר ובער 'עליה' לשון נקבה, וצ"ל דתוקד בו קאי על המזבח אבל ובער עליה קאי על האש.

ו' ו'. אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה. פרש"י וז"ל לא תכבה המכבה עובר בשני לאוין עכ"ל, הנה הכא איירי במזבח החיצון כדכתיב לעיל (מקרא ב') זאת תורת העולה וגו', וקרנן עולה הקריבו במזבח החיצון וכדכתיב לעיל (פ"א מקרא ה') ושחט וגו' וזרקו את הדם על המזבח סביב אשר פתח אהל מועד, ואף דתנן (אבות פ"ה מ"ה) עשרה נסים נעשו לאבותינו בבית המקדש כו' ולא כיבו גשמים אש של עצי המערכה כו' והיינו דקאי אמזבח החיצון וכדפירש הרע"ב שם דהמזבח היה מגולה ללא קירוי, צ"ל דמ"מ עדיין היתה יכולת בידי אדם לכבות האש לגמרי משום בחירה, וכל הנס היה רק לענין הגשמים שלא יוכלו לכבות, אבל לא לענין אדם שלא יוכל לכבות.

ו' ז'. ואין ליישב דהא דכתיב לא תכבה קאי על האש דההדיוט והא דתנן לא כבו הגשמים אש של עצי המערכה קאי על האש שירד מן השמים, והיינו משום דקתני אש של "עצי" המערכה ולא קתני אש של המערכה או אש של המזבח, ועל כרחק

ו' ח'. והרים ממנו בקמצו מסלת המנחה ומשמנה ואת כל הלבנה אשר על המנחה והקטיר המזבח ריח ניחוח אזכרתה לה'. פרש"י וז"ל ואת כל הלבנה אשר על המנחה והקטיר מלקט את לבונתה לאחר קמיצה ומקטירו ולפי שלא פירש כן אלא באחת מן המנחות בויקרא הוצרך לשנות פרשה זו לכלול כל המנחות כמשפטן עכ"ל, ולעיל (ויקרא פ"ב) פירש רק במנחת הסולת אבל במנחת מאפה תנור ומחבת ומרחשת ועומר לא פירש בהדיא, ויל"ה דבאמת למה הוצרך לשנות פרשה אחת בצו לכלול את כל המנחות כמשפטן, דלכאורה או שהיה אומר רק בפרשה זו ואף מנחת סולת לא היה מפרש או שיפרש בכל המנחות כולן במקומן כמו שפירש במנחת הסולת, וצ"ב טעמא.

ו' ט'. הכהן המחטא אותה יאכלנה במקום קדש תאכל בחצר אהל מועד. פרש"י וז"ל המחטא אותה יאכלנה הראוי לעבודה יצא טמא בשעת זריקת דמים שאינו חולק בבשר וא"א לומר שאוסר שאר כהנים באכילתה חוץ מן הזורק דמה שהרי נאמר כל זכר בכהנים יאכל אותה עכ"ל, עיין להלן מקרא כ"ב וברש"י שם.

ו' י'. המקום אשר ישחטו את העלה ישחטו את האשם ואת דמו יזרק על המזבח סביב. פרש"י וז"ל ישחטו רבה לנו שחיטות הרבה לפי שמצינו אשם בציבור נאמר

ו' י"א. וז' ב'. המקום אשר ישחטו את העלה ישחטו את האשם ואת דמו יזרק על המזבח סביב. פרש"י וז"ל ישחטו רבה לנו שחיטות הרבה לפי שמצינו אשם בציבור נאמר

ישחטו רבים ותלאו בעולה להביא עולת ציבור לצפון עכ"ל, אפשר דהוה קשיא לרש"י מאי שנא דאילו גבי חטאת לעיל (מקרא י"ח) לא כתיב ישחטו לשון רבים אלא תשחט לשון יחיד, ולכן פרש"י ריבה לנו שחיטות הרבה. **יש** לדקדק בהפרש הלשוניות, דלעיל (פ"ו מקרא י"ח) כתיב במקום אשר תשחט העלה תשחט החטאת וגו'.

ז' ח'. **והכהן המקריב את עלת איש עור העולה אשר הקריב לכהן לו יהיה.** ולהלן (מקרא ט') כתיב הכי נמי גבי מאפה תנור ומרחת ומחבת, ולהלן (מקרא י') כתיב הכי גבי מנחה בלולה וחרבה, ויל"ה למה מדבר הכתוב הכא בענין חלוקת עור העולה והרי זה פרשה דאשם כדלעיל מקרא א', וכן יל"ה למה חלוקת המנחות לא נכתבו בפרשיות של מנחות וכמו דגבי חטאת החלוקה כתובה בפרשה דחטאת לעיל (פ"ו מקרא י"ח), וכן כמו בפרשה דידן לעיל (מקרא ז'), וצ"ב.

ז' כ"ג. **דבר אל בני ישראל לאמר כל חלב שור וכשב ועז לא תאכלו.** ולהלן (מקרא כ"ד) כתיב וחלב נבלה וחלב טרפה יעשה לכל מלאכה ואכל לא תאכלהו, הנה כתב המחבר (יו"ד סי' קי"ז סעיף א') כל דבר שאסור מן התורה אע"פ שמותר בהנאה אם הוא דבר המיוחד למאכל אסור לעשות בו סחורה כו' חוץ מן החלב שהרי נאמר בו יעשה לכל מלאכה כו' עכ"ל, ויל"ה מה הטעם שהתירה התורה דוקא חלב, וי"ל דארז"ל (שבת קל"ג ב') אמר אביי אמרה לי אם איספלינתא דכולהון כיבי, שב מנאי תרבא, וחדא קירא כו' ופרש"י וז"ל שב מינאי תרבא ז' מנות של חלב וחדא דקירא שעוה עכ"ל, ונמצא דחלב הוא דבר הנצרך וע"כ התירתו התורה בסחורה שאם היה אסור בסחורה לא היה אפשר להשיג והרי זה נצרך.

וכן מצינו (ריש פ' כי תצא) גבי אשת יפת תואר דארז"ל לא דיברה תורה אלא כנגד יצה"ר שאם אין אתה מתירה ישאנה באיסור על כן התירתה התורה, וחזינן דדבר המוכרח לאדם לא אסרה התורה.

והנה איתא (שבת קל"ו ב') יהא רעוא דתישרי תרבא (יה"ר שתתיר חלב באכילה), והיינו דאז לא יסמכו על הוראותיך דכו"ע ידעי דחלב אסור דהוה קרא מפורש ע"כ, ויל"ה למה לא א"ל יהא רעוא דתישרי אחותך שזהו דוגמא שברור לכל שאסור וכדאמרי' (שם קמ"ה ב') אם ברור לך

הדבר כאחותך שהיא אסורה לך כו', ואולי י"ל ע"פ הנ"ל הכי, דרצה לרמז לו שכיון שאומר דברים אלה ע"כ שזקוק לרפואה והיינו כדאמרי' כי שמעתא בעא צילותא כיומא דאיסתנא, ורמז לו זה ע"י שיתבונן למה דוקא חלב התירה התורה ויבין שזה משום רפואה וכו"ל, אולי.

ז' ל"ז. **זאת התורה לעלה למנחה ולחטאת ולאשם ולמילואים ולזבח השלמים.** כתיב לעיל (פ"ו מקרא ב') זאת תורת העלה וגו', ולהלן מיניה (מקרא ז') וזאת תורת המנחה וגו', ולהלן מיניה (מקרא י"ג) זה קרבן אהרן אשר יקריבו לה' ביום המשח אתו וגו', והיינו המילואים כדפרש"י התם, ולהלן מיניה (מקרא י"ח) זאת תורת החטאת וגו', ולהלן מיניה (פ"ז מקרא א') וזאת תורת האשם וגו', ולהלן מיניה (מקרא י"א) וזאת תורת זבח השלמים וגו', ונמצאו סדר הקרבנות כך, עולה מנחה מילואים חטאת אשם שלמים, וכיון שכן, יל"ה אמאי מילואים דכתיב הכא לא כתוב אחר המנחה וקודם החטאת כסדר שנאמרו, ואין להקשות אמאי המילואים נאמר לעיל בין המנחה לחטאת כי אף המילואים דהתם זה מנחה, וצ"ב.

ושוב נמצא דכתב הכא באבן עזרא וז"ל ולמילואים ככתוב בפרשת ואתה תצוה עכ"ל, והיינו דלא למד כרש"י דהא דכתיב (לעיל פ"ו מקרא י"ג) זה קרבן אהרן וגו' קאי על המילואים, ועיין מש"כ האב"ע שם, ולדברי האב"ע יל"ה אמאי המילואים לא נאמר ראשון.

ח' ל"ו. **ויעש אהרן ובניו את כל הדברים אשר צוה ה' ביד משה.** פרש"י וז"ל להגיד שבחן שלא הטו ימין ושמאל עכ"ל, יל"ה דמאחר שנאמר להם (לעיל מקרא ל"ה) ופתח אהל מועד תשבו יומם ולילה שבעת ימים ושמרתם את משמרת ה' ולא תמותו כי כן צויתי ופרש"י וז"ל ולא תמותו הא אם לא תעשו כן הרי אתם חייבים מיתה עכ"ל א"כ פשיטא שיעשו אשר נצטוו ומה שבח הוא שעשו כן, ושוב נמצא בבאר מים חיים וז"ל ויעש אהרן ובניו פרש"י להגיד שבחן שלא הטו ימין ושמאל כלומר שלא נכנסו לעבודה זו רק לשם שמים ולכונה ראויה ולא לשום שררה עכ"ל.

ויק"ר ז' ג'. אין כל הגלויות מתכנסות אלא בזכות המשניות ע"כ, כתב בספר חיי המשנה שסכום כל פרקי המשנה הוא תקכ"ג וסימנך ונשמע "פתגם" המלך "פתגם" עולה תקכ"ג, ואם

יחשבו גם פרק אנדרוגינוס דשילהי מסכת ביכורים יעלה תקכ"ד כמנין "תלמוד בבלי" עכ"ד, ובשם מרק הגה"ק ר' יוסף חיים זוננפלד זצ"ל זי"ע איתא דכתיב ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה, ואמר ד"ציון במשפט תפדה" בגימטריא "תלמוד ירושלמי" ו"שביה בצדקה", בגימטריא "תלמוד בבלי" עכ"ד, ויש מי שמפרש דדוקא

"ציון" אינה צריכה לצדקה כדי להפדות אבל "שביה" דהיינו ישראל צריכים לצדקה כדי להפדות ע"כ, ועתה י"ל דהא סכום כל פרקי המשנה הוא תקכ"ד (אם יחשבו פ"ד דביכורים וכנ"ל) והרי זה עולה כחשבון "ושביה בצדקה", לרמז מה דאמרו שהגלויות מתכנסות בזכות המשניות, וק"ל. (מח"א).

פרשת שמיני

ט' ז'. ויאמר משה אל אהרן קרב אל המזבח ועשה את חטאתך ואת עולתך וכפר בעדך ובעד העם ועשה את קרבן העם וכפר בעדם כאשר צוה ה'. יל"ה דכיון שהיה לכל ישראל קרבן שלהם לכפר בעדם וכמש"כ ועשה את קרבן העם וכפר בעדם, א"כ מה הוצרך קרבנו של אהרן ג"כ לכפר בעד העם וכמש"כ וכפר בעדך ובעד העם, ושוב נמצא דכתב הרמב"ן וז"ל וטעם וכפר בעדך ובעד העם יאמר קרב אל המזבח לעשות כל הקרבנות ועשה תחילה את חטאתך ואת עולתך וכפר בעדך תחילה בקרבנותיך ובעד העם אחרי כן שתעשה קרבן העם וכפר בעדם בקרבנם לימד אותו שיבא זכאי וכפר על החייב עכ"ל.

פרש"י וז"ל קרב אל המזבח שהיה אהרן בוש וירא לגשת א"ל משה למה אתה בוש לכך נבחרת עכ"ל, אפשר שהיה אהרן בוש מפני שחשש שלא תרד שכינה לישראל מפני חטא העגל וכמו שהיה לבסוף כדפרש"י להלן מקרא כ"ג, וא"ל משה למה אתה בוש והרי לכך נבחרת דהיינו לכפר על עון העגל ועי"ז תשרה שכינה בישראל כדפרש"י התם יעו"ש, ובאמת אח"כ כשלא ירדה השכינה לישראל א"ל אהרן למשה משה כך עשית לי שנכנסתי ונתביישתי כו' כדפרש"י התם יעו"ש. **עוד** אפשר דאהרן סבר בדעתו דאי אצל משה לא ירדה שכינה כל שבעת ימי המילואים כ"ש שאצלו לא תרד השכינה, וסבר כן משום גדלותו דמשה, והטעם שלא ירדה השכינה אצל משה, יתכן דהוא משום דהוצרך מן השמים שהשכינה תרד גם ע"י אהרן וכמו שהיה לבסוף שירדה השכינה ע"י שניהם, דהא ע"י קרבנות אהרן היה צריך להיות הגילוי שהקב"ה נתרצה לכלל ישראל על עון העגל וכדלעיל, והא כתיב (שמות כי תשא פל"ב מקרא ז') וידבר ה' אל משה לך רד כי שחת עמך וגו' ופרש"י (ד"ה שחת עמך) דבדוקא כתיב "עמך" כי הם היו הגרים שמשה רבינו גיירם יעו"ש, ולכן היה נצרך שגילוי הריצוי לכלל

ישראל על עון העגל יהיה גם ע"י משה כי גם ע"י קצת נגרם מעשה העגל וכדלעיל שזה נעשה ע"י הגרים, ולכן ירדה השכינה דוקא ע"י שניהם דהיינו משה ואהרן, וק"ל.

ט' כ"ג. ויבא משה ואהרן אל אוהל מועד ויצאו ויברכו את העם וירא כבוד ה' אל כל העם. פרש"י וז"ל ויבא משה ואהרן וגו' למה נכנסו כו' ד"א כיון שראה אהרן שקרבו כל הקרבנות ונעשו כל המעשים ולא ירדה שכינה לישראל היה מצטער ואומר יודע אני שכעס הקב"ה עלי ובשבילי לא ירדה שכינה לישראל אמר לו למשה משה אחי כך עשית לי שנכנסתי ונתביישתי מיד נכנס משה עמו ובקשו רחמים וירדה שכינה לישראל, ויצאו ויברכו את העם אמרו ויהי נועם ה' אלקינו עלינו יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם לפי שכל שבעת ימי המילואים שהעמידו משה ושמש בו ופרקו בכל יום לא שרתה בו שכינה והיו ישראל נכלמים ואומרים למשה משה רבינו כל הטורח שטרחנו שתשרה שכינה ביננו ונדע שנתכפר לנו עון העגל לכך אמר להם זה הדבר אשר צוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה' אהרן אחי כדאי וחשוב ממני שע"י קרבנותיו ועבודתו תשרה שכינה בכם ותדעו שהמקום בחר בו עכ"ל, הנה נמצינו למידין, שבתחילה משה שמש במשכן כל שבעת ימי המילואים, ואחרי כן מיום השמיני אהרן שמש, וגם אצל משה וגם אצל אהרן לא ירדה שכינה לישראל, וכיון שכן, יל"ה דהא מפני מה אהרן בוש ואילו משה לא נתבייש, ועוד מפני מה חזר משה ואמר "ותדעו שהמקום בחר בו" והרי כבר כתיב לעיל (מקרא א') ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולזקני ישראל ופרש"י וז"ל ולזקני ישראל להשמיעם שעל פי הדיבור אהרן נכנס ומשמש בכהונה גדולה ולא יאמרו מאליו נכנס עכ"ל וא"כ כבר ידעו שהמקום בחר בו, ולקושיא קמא צ"ל דאהרן היה בוש יותר ממשה מפני שע"י נגרם חטא העגל אף דלכאורה גם ע"י

משה נגרם זאת והוא ע"י שגייר את הערב רב שהם התחילו העגל (וכמו שהבאנו לעיל מקרא ז'), ולקושיא בתרא י"ל דהתם דאמר לזקני ישראל בלבד והכא אמר לכל ישראל וכדמשמע לשון רש"י והיו "ישראל" נכלמים ולא כתב "זקני ישראל" ג"כ, ועוד י"ל דשמא עד שלא אמר להם ותדעו שהמקום בחר בו לא כולם האמינו כ"כ, וכמו שמצינו פעמים שהרהרו אחר דברי משה, וביותר שעל הכהונה הרהרו אפילו אחר שכבר ראו שהקב"ה בחר מאהרן כדברי משה. ועיין בתורת כהנים כל ענין זה.

י' ב'. ותצא אש מלפני ה' ותאכל אתם וימותו לפני ה'. פרש"י וז"ל ותצא אש רבי אליעזר אומר שלא מתו בני אהרן אלא ע"י שהורו הלכה בפני משה רבן ר' ישמעאל אומר שתויי יין נכנסו למקדש תדע שאחר מיתתן הזהיר הנותרים שלא יכנסו שתויי יין למקדש משל למלך שהיה לו בן בית כו' עכ"ל, יל"ה מה חטאו בזה שנכנסו שתויי יין למקדש והרי עדיין לא היתה אזהרה על זה דרך אחר מיתת נדב ואביהוא היתה האזהרה על זה, והרמב"ן (להלן מקרא ט') כתב כי יתכן שעצם הדבר ליכנס למקדש שתויי יין לא היה החטא אלא מה שהקריבו אש זרה היה החטא והיין היה הגורם להם להקריב האש זרה יעו"ש, וק"ל.

י' ב'. וידבר משה אל אהרן ואל אלעזר ואל איתמר בניו הנותרים קחו את המנחה הנותרת מאשי ה' ואכלוה מצות אצל המזבח כי קדש קדשים היא. פרש"י וז"ל

הנותרים מן המיתה מלמד שאף עליהם נקנסה מיתה על עון העגל הוא שנאמר ובאהרן התאנף ה' מאד להשמידו ואין השמדה אלא כילוי בנים שנאמר ואשמיד פריו ממעל ותפלתו של משה בטלה מחצה שנאמר ואתפלל גם בעד אהרן בעת ההיא עכ"ל, יל"ה דהא לעיל (מקרא א') מבואר שמתו משום שהקטירו האש זרה, עוד יל"ה דהא ארז"ל (תנחומא בהעלותך ט"ז) דנתחייבו מיתה משום שהציצו בשכינה במתן תורה יעו"ש, ולכאורה צ"ל דלנדב ואביהוא היו ג' טעמים לחיוב המיתה שע"י צירוף שלשתם נקנסה המיתה, והיינו האחד משום עון העגל והשני משום שהציצו בשכינה במתן תורה והשלישי משום האש זרה, אבל יש לדחות דלדברינו נמצא דהקב"ה המתין לחטא האש זרה כי בלא זה עדיין לא נתחייבו אף שכבר היה עון העגל, וזה אינו דא"כ למה נקנסה עליהם מיתה מיד בחטא העגל וכי הקב"ה פורע על עוונות העתידין להיות לפני שנעשו, ועל כרחך צ"ל דבאמת כל טעם מהג' טעמים הנ"ל הוא בנפרד דהקב"ה המתין מהחטא שהציצו בשכינה במתן תורה עד חטא עון העגל ומעון העגל עד האש זרה משום שהקב"ה ארך אפים, ולפי"ז יל"ה למה נדב ואביהוא נבחרו יותר מאלעזר ואיתמר בעון העגל, וי"ל משום דאי אלעזר ואיתמר היו מתחייבים מיתה על עון העגל, נמצא היה שארבעת בני אהרן היו נפטרים לאהרן בחייו, כי אח"כ היו מתים נדב ואביהוא מפני האש זרה, והכל צפוי לפניו יתברך, ודוחק. (ועיין מש"כ במדבר פ"ג מקרא ד' ד"ה אמרי'). ועיין בעה"ט לעיל מקרא ב' ד"ה אותם.

בברכה מרובה, בידידות, אהרן בהגאון הגדול ר' יעקב הלוי שליט"א גרנדיש